

**Gemeente Utrecht
College van Burgemeester en Wethouders
Stadsplateau 1
Utrecht**

Utrecht, 25 juni 2026

Onderwerp Reactie KHN Utrecht op coalitieakkoord 2026–2030

Geacht college,

Als bestuur van Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Utrecht, hebben wij kennisgenomen van het coalitieakkoord 2026–2030. Wij spreken onze waardering uit voor de duidelijke erkenning van het belang van horeca, cultuur en evenementen voor de stad. De sector draagt wezenlijk bij aan de levendigheid, sociale samenhang en economische vitaliteit van Utrecht en vormt een onmisbare pijler onder het stedelijk leven.

Tegelijkertijd constateren wij dat deze erkenning in het akkoord niet op alle onderdelen wordt vertaald naar samenhangende en uitvoerbare randvoorwaarden voor ondernemers. In deze brief geven wij hierop een nadere reflectie, waarbij wij het coalitieakkoord bezien in samenhang met het bestaande beleid, de omgevingsvisie en het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht (OHU).

Horeca binnen de huidige beleidslijn

Het coalitieakkoord bouwt voort op de koers die de afgelopen jaren is ingezet. De nadruk op spreiding van horeca naar de wijken, gecombineerd met terughoudendheid in de binnenstad en een sterke focus op leefbaarheid, sluit aan bij de bestaande beleidskaders. Het feit dat in het akkoord expliciet wordt opgenomen dat de horeca in de binnenstad niet verder wordt uitgebreid, onderstreept deze lijn.

Wij constateren dat hiermee geen wezenlijke koerswijziging plaatsvindt, maar eerder een intensivering van het bestaande beleid. Dit betekent dat de spanning tussen economische ontwikkeling, levendigheid en leefbaarheid niet wordt opgelost, maar feitelijk opnieuw wordt bevestigd. Voor ondernemers in de binnenstad betekent dit concreet dat de ontwikkelruimte zeer beperkt blijft, terwijl tegelijkertijd de druk op exploitatie en kosten toeneemt.

Ambities voor horecaontwikkeling en de realiteit van gebiedsplannen

Het coalitieakkoord benoemt expliciet de ambitie om horeca buiten de binnenstad verder te laten groeien. Deze ambitie sluit aan bij het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht (OHU), waarin per gebied richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van horeca en waarin spreiding en differentiatie centraal staan.

De praktijk laat echter zien dat de stap van beleidsmatige richting naar daadwerkelijke realisatie onvoldoende wordt gemaakt. Het OHU biedt richting, maar de uitvoering is afhankelijk van de doorvertaling in omgevingsplannen en gebiedsplannen. Juist daar ontstaat een verschil tussen ambitie en werkelijkheid. In veel gebiedsplannen wordt horeca slechts algemeen benoemd als onderdeel van functiemenging, zonder dat duidelijk wordt waar en in welke mate horeca daadwerkelijk kan groeien. Voor ondernemers betekent dit dat een beleidsmatig gewenste ontwikkeling niet automatisch leidt tot een realiseerbare situatie. Deze spanning wordt nog duidelijker zichtbaar bij terrassen. Terrassen zijn essentieel voor de exploitatie van horeca en dragen aantoonbaar bij aan de kwaliteit en levendigheid van de openbare ruimte. Tegelijkertijd zijn terrassen in veel gevallen niet expliciet opgenomen in omgevings- en gebiedsplannen. Dat betekent dat ondernemers voor het realiseren van een terras afhankelijk zijn van individuele vergunningprocedures, die complex, kostbaar en onzeker zijn in uitkomst. Daarmee wordt iets dat beleidsmatig wordt gestimuleerd, in de praktijk juist bemoeilijkt.

Hier doet zich een duidelijke beleidsmatige paradox voor. De gemeente stimuleert ontmoeting, verblijfskwaliteit en levendige openbare ruimte, maar borgt deze functies niet structureel in haar eigen instrumentarium. Dit wordt zichtbaar in situaties waarin horecaontwikkeling in de wijken wel wordt aangemoedigd, maar planologisch nog niet wordt gefaciliteerd, of waar terrassen worden gewaardeerd, maar niet structureel mogelijk worden gemaakt zonder aanvullende procedures. Deze spanning vraagt om een integrale benadering. Het is noodzakelijk dat gebiedsplannen en omgevingsplannen worden aangepast, zodat horeca en terrassen expliciet worden opgenomen en juridisch-planologisch worden gefaciliteerd. Tegelijkertijd achten wij een bredere actualisatie van het beleid nodig. Het Ontwikkelingskader Horeca Utrecht dient te worden vernieuwd, zodat het beter aansluit op de huidige stedelijke dynamiek en direct gekoppeld wordt aan de instrumenten die uitvoering mogelijk maken.

Daarbij willen wij benadrukken dat deze opgave niet vrijblijvend is. De uitbreiding van horeca in de wijken is een expliciete ambitie uit het coalitieakkoord en vraagt om concrete keuzes en prioritering. Zonder deze vertaalslag blijft de ambitie beperkt tot een beleidsmatige intentie, terwijl ondernemers in de praktijk te maken blijven houden met onduidelijkheid, vertraging en extra kosten. Vanuit bestuurlijke betrouwbaarheid achten wij het van belang dat deze stap expliciet onderdeel wordt van de uitvoeringsagenda.

Bereikbaarheid, personeel en logistiek onder druk

Naast de ruimtelijke vraagstukken zien wij dat de randvoorwaarden voor het functioneren van horeca op andere terreinen verder onder druk staan. De ingezette mobiliteitsmaatregelen, gericht op een autoluwe stad en het verminderen van parkeerplaatsen, hebben directe gevolgen voor de bereikbaarheid van horeca voor gasten en personeel. In een sector waarin werken op afwijkende tijden gebruikelijk is, is bereikbaarheid essentieel. Ook de logistiek staat onder druk. De combinatie van venstertijden, beperkte toegankelijkheid en verkeersmaatregelen maakt bevoorrading complexer en minder efficiënt. Dit heeft direct effect op de bedrijfsvoering en kostenstructuur van ondernemingen.

Stijgende lasten en economische druk

Parallel aan deze ontwikkelingen neemt de financiële druk op de sector in toenemende mate toe. De voorgenomen verhoging van de OZB voor niet-woningen met circa 23% is in dat licht fors te noemen en heeft direct invloed op de exploitatie van horecabedrijven. In combinatie met andere kostenontwikkelingen zet dit het verdienvermogen van ondernemers onder aanzienlijke druk.

Naast deze lastenverzwaring hebben horecaondernemers te maken met structureel stijgende kosten op het gebied van arbeid. De verhoging van het wettelijk minimumloon en de stijging van de jeugdlonen werken door in het gehele loonegebouw, waardoor ook andere medewerkers hogere looneisen stellen. Dit leidt tot een brede en moeilijk op te vangen kostenstijging binnen de sector. Daarnaast wordt de toeristenbelasting verhoogd naar 12,5%. Hoewel deze belasting door de bezoeker wordt betaald en wordt geïnd via verblijfsaccommodaties, heeft zij wel degelijk invloed op de aantrekkelijkheid van Utrecht als bestemming. In een concurrerende markt kan dit ertoe leiden dat bezoekers eerder voor andere steden kiezen, wat doorwerkt in de gehele stedelijke economie, inclusief de horeca.

Voor de hotellerie komt daar nog bij dat per 1 januari 2026 de btw op logies is verhoogd van 9% naar 21%. De eerste effecten hiervan worden inmiddels zichtbaar: zo laten recente cijfers zien dat de bezettingsgraad van hotels met circa 11,6% is gedaald en wordt een duidelijke terugval in vraag en concurrentiepositie geconstateerd. Hiermee wordt bevestigd dat Nederland zich, ook internationaal, minder concurrerend positioneert ten opzichte van landen met lagere btw-tarieven.

De combinatie van stijgende lasten, oplopende loonkosten en verslechterende concurrentiepositie maakt dat de druk op de sector als geheel substantieel toeneemt. Dit vraagt om een zorgvuldige wegging van beleidskeuzes in relatie tot het ondernemersklimaat.

Over cultuur en evenementen

Wij constateren dat in het coalitieakkoord nadrukkelijk wordt ingezet op de versterking van cultuur en evenementen. Deze aandacht en investeringen waarderen wij, mede omdat zij bijdragen aan de levendigheid en aantrekkingskracht van de stad.

Tegelijkertijd zien wij dat deze sectoren nauw verweven zijn met de horeca, die in belangrijke mate bijdraagt aan de beleving en het succes van deze activiteiten. In dat licht achten wij het wenselijk dat de aandacht en ruimte die nu aan cultuur en evenementen wordt geboden, ook op vergelijkbare wijze tot uitdrukking komt in de randvoorwaarden voor de horeca.

Kosten en transparantie

Hoewel wij waarderen dat de voorgenomen verhoging van leges voor evenementen niet wordt doorgezet, blijft de transparantie rondom horecaleges een punt van aandacht. De sector heeft behoefte aan inzicht in de opbouw en onderbouwing van deze kosten. De huidige toelichting biedt hiervoor nog onvoldoende duidelijkheid, wat het wederzijds begrip en vertrouwen niet ten goede komt.

Slot

Geacht college,

Utrecht staat voor de opgave om groei, leefbaarheid en economische vitaliteit in balans te brengen. De horeca speelt daarin een centrale rol. Juist daarom is het van belang dat beleid niet alleen ambitieus is, maar ook uitvoerbaar, samenhangend en voorspelbaar.

Onze analyse laat zien dat er op meerdere onderdelen nog een kloof bestaat tussen ambitie en praktijk. Wij zijn ervan overtuigd dat deze te overbruggen is, mits er bereidheid is om beleid integraal te herzien en concreet te vertalen naar uitvoering.

Wij gaan hierover graag met u in gesprek en leveren vanuit de praktijk een constructieve bijdrage aan de verdere uitwerking van het beleid.

Met vriendelijke groet,
Koninklijke Horeca Nederland
Afdeling Utrecht

Jan Hagenouw
Voorzitter

